

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2021, sp. zn. 6 Tdo 794/2021, ECLI:CZ:NS:2021:6.TDO.794.2021.2

Číslo: 1/2023

Právní věta:

Ustanovení § 265k odst. 2 poslední věta tr. ř. upravující tzv. *beneficium cohaesionis* se v dovolacím řízení neuplatní, jestliže výrok o vině, který by pro věcnou souvislost bylo třeba zrušit u dotčeného spoluobviněného, již de iure neexistuje proto, že byl pravomocně zrušen v souvislosti s ukládáním společného trestu za pokračování v trestném činu podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku. Totéž platí při rozhodování o jiných opravných prostředcích.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.08.2021

Spisová značka: 6 Tdo 794/2021

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Beneficium cohaesionis

Předpisy: § 261 tr. ř.

§ 265k odst. 2 věta poslední tr. ř.

§ 269 odst. 2 tr. ř.

§ 285 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. [3 Tdo 217/2021](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2019, sp. zn. [8 Tdo 87/2019](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. [8 Tdo 1191/2018](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. [6 Tdo 833/2018](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. [4 Tdo 606/2012](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. [7 Tdo 1298/2009](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2006, sp. zn. [8 Tdo 925/2006](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. [III.ÚS 501/04](#), N 42/36 SbNU 445

Nález Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2009, sp. zn. [IV.ÚS 618/08](#), N 101/53 SbNU 279

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného R. F. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 1. 2021, č. j. 3 To 324/2020-223, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 11 T 68/2020 a Krajskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. 11 T 68/2020, byl obviněný R. F. (dále též jen „obviněný“, případně „dovolatel“) uznán spolu s obviněným R. A. vinným zločinem krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, spáchaným formou spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustili tím, že ačkoliv vláda České republiky v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila dne 12. 3. 2020 usnesením č. 194 pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázaným výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 na území České republiky nouzový stav na dobu od 14:00 hodin dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů, přičemž trvání nouzového stavu ze stejného důvodu bylo na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky usnesením vlády ze dne 9. 4. 2020 č. 396 prodlouženo do 30. 4. 2020, dne 12. 4. 2020 v době kolem 15:15 hodin po předchozí dohodě společně obviněným G. H. přijeli vozidlem tov. zn. XY, reg. zn. XY, na ul. XY v B., kde zaparkovali před bytovým domem XY, který je v současné době před kompletní rekonstrukcí, je volně přístupný a byty v domě jsou vyklizené, neobývané a volně přístupné, přičemž obvinění R. A. a R. F. vstoupili do uvedeného domu a v 1. patře v prostorách prázdného bytu č. 3 odcizili měděné topenářské trubky o celkové hmotnosti 12,1 kg tím způsobem, že je odřízli od radiátorů, vytrhali z úchytek ve zdi a následně je polámali na délku potřebnou k odnesení, přičemž část takto připravených trubek předali obviněnému G. H., který čekal ve vozidle před domem a který je uložil do zavazadlového prostoru vozidla, další část trubek měli připravenou k odnesení na podlaze za vstupními dveřmi do domu a při tomto jednání byli zajištěni přivolanou hlídkou Policie České republiky; poškozenému vlastníku domu, společnosti TK byty, se sídlem v G., B., tím způsobili škodu ve výši 1 125 Kč. Uvedeného činu se obvinění dopustili, přestože

- obviněný R. A. byl rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 18. 2. 2017, sp. zn. 8 T 12/2017, který nabyl právní moci téhož dne, uznán vinným mimo jiné přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců, který vykonal dne 30. 3. 2019, a dále byl rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 13. 6. 2017, sp. zn. 91 T 67/2019, který nabyl právní moci dne 4. 10. 2017 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 4. 10. 2017, sp. zn. 3 To 292/2017, uznán vinným mimo jiné přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 26 měsíců nepodmíněně, z jehož výkonu byl podmíněně propuštěn dne 18. 10. 2019 na základě usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 18. 10. 2019, sp. zn. 6 PP 157/2019, se stanovením zkušební doby do 18. 10. 2022,

- obviněný R. F. byl rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 15. 4. 2016, sp. zn. 5 T 57/2016, který nabyl právní moci téhož dne, uznán vinným zvláště závažným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku, za který mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 48 měsíců, který vykonal dne 11. 2. 2020.

2. Oba obvinění byli za tento zločin odsouzeni podle § 205 odst. 4 tr. zákoníku k trestům odnětí svobody v trvání 2 roků, pro jejichž výkon byli podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazeni do věznice s ostrahou.

3. O odvoláních obou obviněných a státního zástupce proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. 3 To 324/2020, jímž z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. d), písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ohledně obou obviněných ve výroku o trestu. Podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného R. A. odsoudil podle § 205 odst. 4 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 33 měsíců, pro jehož výkon ho podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Obviněného R. F. za zločin krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným napadeným rozsudkem, a za sbíhající se přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. g) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným trestním příkazem Okresního soudu v České Lípě ze dne 11. 5. 2020, sp. zn. 32 T 30/2020, odsoudil podle § 205 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 38 měsíců, pro jehož výkon ho podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařadil do věznice s ostrahou. Dále mu podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku uložil trest propadnutí věci specifikované ve výroku rozsudku. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku současně zrušil výrok o trestu v trestním příkaze Okresního soudu v České Lípě ze dne 11. 5. 2020, sp. zn. 32 T 30/2020, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Odvolání obou obviněných pak odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému rozsudku krajského soudu podal obviněný R. F. prostřednictvím své obhájkyne dovolání proti výroku o trestu, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

5. Obviněný podal dovolání z důvodu nesprávného užití § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, které je v rozporu se současnou sjednocenou judikaturou a výkladem Nejvyššího soudu. Obviněný od počátku řízení popírá, že by měl vědomí o důsledcích vyhlášení nouzového stavu, když evidoval pouze, že existuje povinnost nosit roušky. To nepodmiňuje jeho vědomost, že je nouzový stav spojen s vyšší trestní sazbou. Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#), vyplývá, že důvodem pro zpřísnění postihu je až vlastní projev pachatele, který zneužívá existujících podmínek ke spáchání trestného činu. Obviněný však nevěděl o existenci nouzového stavu, a nemohl ho tedy zneužít. Takové zneužití ani nebylo teoreticky možné, neboť se zabezpečení objektu oproti běžnému stavu nijak nelišilo a nouzový stav mu nepřinesl při páchání činu žádné zvýhodnění.

6. Obviněný proto zpochybňuje použití § 205 odst. 4 písm. b) tr. ř., neboť účelem tohoto ustanovení je potrestání pachatele, pokud se dopustí trestné činnosti v příčinné souvislosti s nouzovým stavem. Obviněný zopakoval, že o nouzovém stavu ani jeho důsledcích neměl žádné vědomí, a navíc odcizené zboží (měď) nemá s nouzovým stavem žádnou souvislost. Šlo přitom o bagatelní krádež v hodnotě 1 125 Kč, která by za normálních okolností byla jen přestupkem. Svoji část způsobené škody již navíc nahradil. Rozsudkem odvolacího soudu tak byl obviněnému uložen exemplární trest a soud měl na jeho případ aplikovat institut mimořádného snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku.

7. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. 3 To 324/2020, a věc mu vrátil k novému projednání, eventuálně aby podle § 265m odst. 1 tr. ř. změnil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obviněnému uložen souhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 38 měsíců se zařazením do věznice s ostrahou, tak, že mu uloží trest mírnější, popřípadě podmíněný trest odnětí svobody.

8. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která námitku dovolatele označila za podřaditelnou „pod vytýkané dovolací důvody“ a opodstatněnou. Poukázala na to, že přístup soudů, resp. orgánů činných v trestním řízení, k problematice právní kvalifikace skutku nebyl zcela jednotný, neboť část z nich vycházela ze závěru, že již pandemie sama o sobě, případně dokonce vyhlášený nouzový stav, odůvodňují vždy a za všech situací potřebu užít zmíněnou kvalifikovanou skutkovou podstatu, jiné soudy takto striktní závěr nezastávaly a poukazovaly na potřebu prokázat určitou věcnou souvislost spáchané krádeže s danou událostí, tedy pandemickou situací vážně ohrožující zdraví a životy lidí. Naznačený nesoulad pak v podstatě vyřešil až velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v nedávném rozsudku ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#), a to ve prospěch druhé z naznačených variant. V něm Nejvyšší soud upozornil, že v případě znaku skutkové podstaty podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku zákon počítá v zásadě se čtyřmi alternativami. První dvě jsou vázány na formální akt příslušného orgánu státu v podobě vyhlášení určitého stavu – konkrétně stavu ohrožení státu a válečného stavu. Žádný jiný stav – tedy ani stav nouzový – sám o sobě neodůvodňuje naplnění uvedené kvalifikované skutkové podstaty. Další dvě varianty, které by odůvodňovaly naplnění posuzovaného znaku kvalifikované skutkové podstaty, spočívají ve spáchání činu za živelní pohromy nebo za jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Jde v podstatě o výčet demonstrativní, přičemž pod formulaci „... jiná událost vážně ohrožující život nebo zdraví lidí ...“ lze nepochybně podřadit i ohrožení života a zdraví lidí související s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu na území našeho státu. Z právě uvedeného tak vyplývá, že kvalifikovaná skutková podstata [zde trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku] může být naplněna v případě „... jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí ...“ bez ohledu na vyhlášený nouzový stav. Jinak řečeno, na tento nouzový stav není vůbec vázána. Nejvyšší soud vedle toho vyjádřil názor, že nouzový stav může mít jistý podpůrný význam pro úvahy o naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Jednak totiž z důvodu, který vládu vedl k jeho vyhlášení, bude možné dovodit, že v době, kdy byl na určitém místě vyhlášen nouzový stav, existovala v daném čase a místě také událost vážně ohrožující životy nebo zdraví lidí. Podpůrný význam vyhlášeného nouzového stavu současně spočívá v tom, že pachatel by měl díky tomuto formálnímu aktu o takto závažné události také vědět.

9. Z citovaného rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu současně vyplývá, že k tomu, aby mohly být ty případy krádeží, které jsou jinak pouhými přečiny (§ 205 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku), posouzeny jako zločiny v důsledku naplnění některého ze zákonných znaků ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a postiženy podstatně přísnějším trestem odnětí svobody, musí zde být určitá věcná souvislost spáchané krádeže s danou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Přitom může jít o různou souvislost spočívající např. v tom, že pachatel přímo využije či zneužije ke spáchání trestného činu existující událost, která vážně ohrožuje život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, anebo mu taková událost umožní či usnadní spáchání trestného činu, popřípadě pachatel počítá s tím, že v důsledku této události či opatření vyvolaných k jejímu řešení nebo zvládnutí nebude odhalena jeho trestná činnost, resp. pachatel nebude zjištěn a dopaden apod. Uvedená souvislost je přitom zřejmá zejména v případě, jestliže trestný čin pachatele bude zaměřen přímo proti opatřením či omezením učiněným k řešení zmíněné situace, anebo bude mařit či ztěžovat její zvládnutí nebo odvrácení, anebo pokud se spáchaný čin týkal konkrétních předmětů, jež mají zvláštní důležitost pro řešení dané události, a proto zasluhují zvýšenou ochranu i trestním právem, a podobně. Z právě uvedeného je namístě dovodit, že důvodem zpřísnění trestního postihu krádeží spáchaných za určitých nepříznivých situací, v nichž musí stát a další subjekty vynaložit zvýšené úsilí na jejich zvládnutí (a případně také nasadit lidské a materiální zdroje, které obvykle nejsou nutné), není samotná událost ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nýbrž až vlastní projev pachatele, který zneužívá těchto existujících podmínek ke spáchání trestného činu, v němž se tak projevuje jeho specifická bezohlednost. Jinak

vyjádřeno, možnost naplnění zákonného znaku podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku spočívajícího ve spáchání trestného činu krádeže za „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“, je třeba podmínit existencí nejen časové a místní souvislosti s takovou událostí, ale zejména též věcnou souvislostí s ní, tedy tím, že se určitým konkrétním způsobem projevila při spáchání trestného činu jeho pachatelem.

10. Pokud je pozornost zaměřena na aktuálně řešenou trestní věc dovolatele, v napadeném rozsudku Krajského soudu v Brně není konstatována existence žádné z naznačených věcných souvislostí dovolatelem spáchané krádeže s událostí vážně ohrožující život a zdraví lidí v podobě výskytu koronaviru způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu. Naopak, šlo v podstatě o běžnou krádež, které se obviněný dopustil způsobem do značné míry typickým pro obdobný druh protiprávního jednání spočívajícího v odcizení měděných topenářských trubek ve vyklizeném domě před celkovou rekonstrukcí. V návaznosti na shora prezentované závěry rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#), proto takové jednání dovolatele vymezené v rozsudku Městského soudu v Brně a spočívající v odcizení měděných topenářských trubek z vyklizeného domu před celkovou rekonstrukcí, ke kterému došlo dne 12. 4. 2020, naplnilo pouze znaky přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku, a nikoli znaky zločinu krádeže podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku.

11. Státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadené rozhodnutí a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dále navrhla, aby Nejvyšší soud rozhodl o tomto dovolání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání a pro případ, že by shledal podmínky pro jiné než navrhované rozhodnutí, vyjádřila ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. výslovný souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání jiným než navrženým způsobem.

III.

Přípustnost dovolání a obecná východiska rozhodování

12. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze toto podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

13. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný dovolací důvod.

14. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

15. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k této Úmluvě.

16. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou zásadně v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

17. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem - advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

18. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného.

IV. Důvodnost dovolání

19. Byť obviněný ve svém dovolání uvedl, že ho podává proti jím specifikovanému rozsudku odvolacího soudu, „a to konkrétně proti Výroku o trestu II.“, jeho dovolací argumentace, opírající se o právní názor vyslovený rozsudkem velkého senátu trestního kolegia ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#) (uveřejněným pod č. 19/2021 Sb. rozh. tr.), je založena na zpochybnění právní kvalifikace skutku, jímž byl uznán vinným. Protože i v řízení o dovolání je namístě zohlednit ustanovení § 59 odst. 1 tr. ř. stanovící, že podání se posuzuje vždy podle svého obsahu, dospěl dovolací soud k závěru, že na podání zpracované obhájkyň obviněného je třeba nahlížet jako na dovolání napadající nejen výrok o trestu, nýbrž i výrok o vině. Bylo však třeba ještě vyhodnotit, že je v tomto rozsahu dovolání obviněného přípustné, neboť z řádného opravného prostředku obviněného, vyhotoveného stejnou obhájkyň, vyplynulo, že toto bylo proti rozsudku soudu prvního stupně podáno rovněž toliko proti výroku o trestu, byť i v něm obsažená argumentace směřovala proti výroku o vině. Na jeho podkladě odvolací soud (s odkazem na § 254 odst. 1, 3 tr. ř., ač přílehlavým se jevil odkaz na § 254 odst. 2 tr. ř.) přezkoumal i výrok o vině, k němuž zaujal níže zmíněné stanovisko. Toto zjištění vedlo dovolací soud k závěru již výše (pod bodem 12. tohoto usnesení) uvedenému, že dovolání obviněného je přípustné, a to stran všech výroků, které se ho dotýkají (tedy i výroku o vině).

20. Jak již bylo zmíněno, obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., přičemž namítl nesprávné užití § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku s ohledem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#). Argumentace dovolání obviněného neumožňovala, aby o něm dovolací soud rozhodl způsobem upraveným v § 265i odst. 1 tr. ř., tj. formou jeho odmítnutí. Nejvyšší soud proto podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal napadený rozsudek i řízení jemu předcházející a dospěl k následujícím poznatkům.

21. Soud prvního stupně skutkově uzavřel, že obvinění „museli a podle soudu také objektivně zaznamenali projevy karantény ... Proto má soud za prokázané, že dne 12. 4. 2020 obžalovaní objektivně museli zaznamenat již měsíc trvající mimořádnou událost - vyhlášení nouzového stavu a i

přes tento stav oslabení země a omezené fungování jejich institucí jednali shora popsáním způsobem“, a následně k příslušnému právnímu posouzení uvedl, že „jednali v době, trvání události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, tj. v době, kdy byl usnesením vlády České republiky ze dne 12. 3. 2020 č. 194 vyhlášen nouzový stav pro území České republiky na dobu 30 dnů od 14:00 hodin dne 12. 3. 2020, přičemž trvání nouzového stavu ze stejného důvodu bylo na základě souhlasu Poslanecké sněmovny České republiky usnesením vlády ze dne 9. 4. 2020 č. 396 prodlouženo do 30. 4. 2020“.

22. Krajský soud jako soud odvolací projednával odvolání jak obou obviněných, tak odvolání státního zástupce podané v jejich neprospěch. Provedl přezkum napadeného rozsudku a ztotožnil se se závěry soudu prvního stupně. K námitkám stran právní kvalifikace podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku uvedl, že podstatnou skutečností je to, že obvinění se dopustili svého jednání v době, kdy byl pro území České republiky vyhlášen nouzový stav, který má vliv na trestnost činů spáchaných v době jeho trvání, a to jako přitěžující okolnost při ukládání trestu i z hlediska právní kvalifikace skutku. Stávající pandemii je podle něj možno považovat za událost ohrožující zdraví nebo život lidí ve smyslu kvalifikovaných skutkových podstat vyjmenovaných v trestním zákoníku, přičemž s ohledem na formální pojetí trestného činu je nutno vždy uvedené trestné činy spáchané v době trvání pandemie takto právně kvalifikovat. Dále odvolací soud dodal, že „ve vztahu ke kvalifikovaným skutkovým podstatám postačuje pouze nedbalostní zavinění na straně obžalovaného. Je přitom zřejmé, že oba obžalovaní museli být srozuměni s tím, že byl vyhlášen nouzový stav ...“.

23. K tomuto specifickému zákonnému znaku kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže [§ 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku] se závazným způsobem vyjádřil Nejvyšší soud v obviněném citovaném rozsudku velkého senátu trestního kolegia ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#), uveřejněném pod č. 19/2021 Sb. rozh. tr. Zabýval se nejen tímto zákonným znakem samotným, nýbrž i významem nouzového stavu a stěžejní otázkou nutné věcné souvislosti spáchané krádeže s danou událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek. Dospěl zde mimo jiné k následujícím závěrům: Nouzový stav není znakem kvalifikované skutkové podstaty trestného činu krádeže ve smyslu § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Ta může být naplněna v případě „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí“ (např. i ve vztahu k nyní aktuálnímu výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19 v pandemickém rozsahu) bez ohledu na vyhlášený nouzový stav, na který není vázána. Rozhodující je jen existence takové události. Nesprávná je v tomto směru rovněž argumentace, která dovozuje zavinění pachatele trestného činu krádeže ohledně zmíněného znaku jeho kvalifikované skutkové podstaty výlučně z toho, že pachatel věděl o vyhlášení nouzového stavu vládou České republiky.

24. S ohledem na podrobnou argumentaci vyloženou především v bodech 29. až 33. citovaného rozsudku dospěl k závěru, že „možnost naplnění zákonného znaku podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku spočívajícího ve spáchání trestného činu krádeže za ‚jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí‘, ohledně které se ve svých názorech rozešly senáty č. 4 a č. 6 Nejvyššího soudu, je třeba podmínit existencí nejen časové a místní souvislosti s takovou událostí, ale též věcnou souvislostí s ní, tedy tím, že se určitým konkrétním způsobem projevila při spáchání trestného činu jeho pachatelem. Takový vztah bude dán zejména tehdy, usnadnila-li zmíněná událost (nebo omezení či jiná opatření přijatá v jejím důsledku) spáchání trestného činu pachateli či se jinak významněji projevila v jeho prospěch, anebo pokud se spáchaný čin týkal konkrétních předmětů, které mají zvláštní důležitost pro řešení dané události, a proto zasluhují zvýšenou ochranu i trestním právem (např. krádeže většího množství respirátorů, dezinfekčních prostředků, zdravotnických potřeb apod. v případě zvládnutí pandemie způsobené virovým onemocněním)“.

25. V projednávané věci sice rozhodnutí soudů obou stupňů obsahují zmínky o jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, tyto jsou však zcela nevhodně navázány na samotnou existenci vyhlášeného nouzového stavu. Naopak zcela chybí argumentace stran věcné souvislosti mezi

jednáním obviněných a takovou událostí. Soudy přitom neposkytly ani přesvědčivé důvody pro závěr, že se tato událost relevantně projevila na spáchání trestného činu krádeže. Zatímco v rozsudku soudu prvního stupně taková argumentace chybí zcela, odvolací soud zdůraznil „mimořádnou škodlivost předmětných trestných jednání, tedy mj. majetkové trestné činnosti, za takového extrémně škodlivého stavu, kdy je třeba směřovat veškeré lidské zdroje a činnost orgánů státu právě a toliko k odstranění tohoto extrémně škodlivého stavu. Proto je nutné i ve zvýšené míře vyžadovat, aby k páchání trestné činnosti a k dalšímu zhoršování škodlivého stavu a vytížení orgánů činných v trestním řízení nedocházelo“. Svoji úvahu však již krajský soud nerozvinul konkrétně ve vztahu k jednání obviněných. Tato argumentace proto nemá dostatečnou hodnotu, neboť by ji v daném období bylo možné použít v případě všech spáchaných krádeží na území České republiky. To ve svém důsledku znamená ztrátu rozlišovacího potenciálu zmíněného argumentu ve vztahu k tomu, kdy jde o naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, neboť se jeho akceptací při právním posouzení skutku soudy fakticky omezují na již zmiňovanou nedostačující obecnou časovou a místní spojitost s danou trestnou činností.

26. Žádný z provedených důkazů přitom neskýtá podklad pro závěr, že by jednání obviněného (dovolatele) neslo jakékoli znaky výše uvedené významné věcné souvislosti s událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, která by odůvodnila právní kvalifikaci i podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Nejvyšší soud tedy dospěl k závěru, že soudy nižších stupňů učinily nesprávné právní posouzení skutku v případě trestného činu krádeže, pokud u obviněného dovodily naplnění znaku jeho kvalifikované skutkové podstaty podle § 205 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku pouze z důvodu časové (a místní) souvislosti tohoto činu s událostí vážně ohrožující život nebo zdraví lidí. Tím byl odsuzující rozsudek soudu prvního stupně zatížen vadou odpovídající dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v jeho první variantě, kterou v napadeném usnesení nenapravit ani odvolací soud.

V.

Způsob rozhodnutí

27. Protože Nejvyšší soud zjistil, že napadený rozsudek odvolacího soudu je zatížen vadou naplňující obviněným uplatněný důvod dovolání, přistoupil na jeho podkladě podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. k částečnému zrušení napadeného rozsudku odvolacího soudu, protože tak učinil jen ve vztahu k těm výrokům, které se týkají dovolatele samotného, a v návaznosti na to i ke zrušení všech rozhodnutí obsahově navazujících na zrušenou část rozsudku, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. V konkrétnosti uvedeno Nejvyšší soud zrušil výroky, jimiž odvolací soud

- a) z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. d), písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil výrok o trestu uloženém tomuto obviněnému,
- b) podle § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř. tomuto obviněnému uložil trest,
- c) podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání tohoto obviněného.

28. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal odvolacímu soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Zrušení toliko rozsudku odvolacího soudu, byť stejnou vadou je zatížen i rozsudek soudu prvního stupně, je odůvodněno zásadou rychlosti a ekonomičnosti řízení, neboť vadu uvedeného rozhodnutí může napravit, při vázanosti právním názorem obsaženým v tomto usnesení (§ 265s odst. 1 tr. ř.), odvolací soud. Jeho úkolem je, aby na podkladě odvolání obviněného a odvolání státního zástupce podaného v jeho neprospěch znovu rozhodl o vině a trestu obviněného.

29. Z výše uvedeného je zřejmé, že stejná vada při právním posouzení skutku zatěžuje rozsudek odvolacího soudu (a před tím i soudu prvního stupně) i ohledně spoluobviněného R. A. Též u něj byl totiž skutek kvalifikován jako zločin krádeže podle § 205 odst. 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku

(spáchaný formou spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku), aniž by byla zjištěna a soudem vyložena existence nezbytné věcné souvislosti ve smyslu obsaženém v odkazovaném rozsudku velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, který řešil danou problematiku. V úvahu by proto mohlo přicházet užití ustanovení § 265k odst. 2 věty poslední tr. ř., podle něhož se ustanovení § 261 tr. ř. užije přiměřeně.

30. Podle posledně citovaného ustanovení prospívá-li důvod, z něhož rozhodl odvolací soud ve prospěch některého obžalovaného, také dalšímu spoluobžalovanému nebo zúčastněné osobě, rozhodne odvolací soud vždy též v jejich prospěch (věta první). Takto formulovaný předpoklad byl v případě spoluobviněného R. A. splněn, neboť výše označená vada při právním posouzení skutku dovolatele se projevila v jím napadeném rozsudku odvolacího soudu i u označeného spoluobviněného (podle soudu spolupachatele). Užití § 265k odst. 2 věty poslední tr. ř. ze strany dovolacího soudu však zabránila zjištění, která nabyt z jím provedeného dílčího dokazování. Z aktuálního opisu z evidence Rejstříku trestů tohoto spoluobviněného, stejně jako z napadeného rozsudku totiž vyplynulo, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 1. 2021, sp. zn. 3 To 324/2020, byl ohledně obviněného R. A. zrušen v souvislosti s ukládáním společného trestu za pokračování v trestném činu rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 11. 2. 2021, sp. zn. 4 T 94/2020, jenž nabyt právní moci dne 3. 3. 2021.

31. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu dospěla k závěru, že v dovolacím řízení není možné projednat, resp. věcně rozhodnout o dovolání, jež napadá výrok rozhodnutí, který byl pravomocně zrušen v rámci postupu podle § 45 tr. zákoníku. V uvedeném případě bývá o takovém dovolání rozhodnuto způsobem upraveným v § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř., tj. je Nejvyšším soudem odmítnuto jako dovolání nepřipustné. Otázka věcné důvodnosti takového dovolání [např. z hlediska vady naplňující dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.] není v takovém případě vůbec posuzována.

32. K uvedené otázce již např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. [6 Tdo 833/2018](#), odeznělo následující: „Dovolací soud přezkoumává napadené pravomocné rozhodnutí (tj. zákonnost a odůvodněnost dovoláním napadených výroků) v rozsahu a z důvodů v dovolání uvedených, jakož i správnost předcházejícího řízení na podkladě skutkového a právního stavu, který existoval v době jeho vydání (tj. *ex tunc*). K provedení přezkumné činnosti dovolacího soudu je ovšem nezbytné, aby v době rozhodování dovolacího soudu vůbec existovalo rozhodnutí napadené dovoláním (popřípadě výrok rozhodnutí napadený dovoláním). Jestliže by po podání dovolání proti pravomocnému rozhodnutí došlo k jeho zrušení, popřípadě by došlo ke zrušení výroku napadeného dovoláním (např. právě v souvislosti s uložením souhrnného trestu či společného trestu za pokračování v trestném činu), pak by dovolací soud nemohl přezkoumávat již neexistující rozhodnutí. V takovém případě by dovolání proti neexistujícímu rozhodnutí či výroku bylo nepřipustné a bylo by nutno je odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. [11 Tdo 245/2004](#)). Jsou-li splněny podmínky přípustnosti dovolání ve smyslu § 265a tr. ř., lze dovoláním, podaným ovšem proti pravomocnému rozhodnutí, kterým byl uložen souhrnný trest nebo společný trest za pokračování v trestném činu, uplatnit též vady předpokládané v § 265b tr. ř. jako důvody dovolání, byť se vztahují pouze k dřívějšímu pravomocnému rozhodnutí, jež bylo zrušeno v souvislosti s uložením souhrnného nebo společného trestu, popřípadě k řízení mu předcházejícímu (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 3248). Pokud tedy v průběhu řízení u dovolacího soudu bylo zjištěno, že výrok o trestu v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2018, sp. zn. 4 To 21/2018, byl zrušen v souvislosti s ukládáním společného trestu za pokračování v trestném činu v dalším trestním řízení, pak dovoláním napadené rozhodnutí v současné době již neexistuje a nelze je ani v intencích ustanovení § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumat. Proto je nutno v takovém případě pokládat dovolání proti neexistujícímu rozhodnutí za nepřipustné.“

33. Z povahy věci pak plyne, že stejným způsobem je nutno postupovat tehdy, byl-li postupem podle § 45 tr. zákoníku, tj. v souvislosti s rozhodováním o společném trestu za pokračování v trestném činu, zrušen výrok o vině osoby na činu participující (např. spolupachatele), o jejíž vině bylo rozhodnuto stejným rozhodnutím jako o vině dovolatele, který důvodně napadl svým dovoláním takové rozhodnutí. Byť důvod, pro který dovolací soud zruší napadené rozhodnutí ohledně dovolatele, prospívá i této osobě (spoluobviněnému), nelze užít ustanovení o tzv. *beneficiu cohaesionis*, neboť ve vztahu k této osobě výrok o vině (a výroky na něj bezprostředně navazující), jenž by uvedeným mechanismem bylo třeba zrušit, již *de iure* neexistuje. Takové rozhodnutí, resp. jeho část, proto nemůže být (jako *de iure* neexistující) zrušeno při použití § 265k odst. 2 věta poslední tr. ř.

34. Ustanovení § 265k odst. 2 věta poslední tr. ř. upravující tzv. *beneficium cohaesionis* se v dovolacím řízení neuplatní, jestliže výrok o vině, který by pro věcnou souvislost bylo třeba zrušit u dotčeného spoluobviněného, již *de iure* neexistuje proto, že byl pravomocně zrušen v souvislosti s ukládáním společného trestu za pokračování v trestném činu (§ 45 odst. 1 tr. zákoníku).

35. Protože použití § 265k odst. 2 věta poslední tr. ř. v případě spoluobviněného R. A. nepřicházelo z vyloženého důvodu v úvahu, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že napadený rozsudek je na podkladě dovolání obviněného R. F. možno a nutno zrušit jen ohledně samotného dovolatele.

36. Zbývá dodat, že o dovolání obviněného bylo za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. rozhodnuto v neveřejném zasedání. Samostatným rozhodnutím byla řešena související otázka, která je upravena v § 265l odst. 4 tr. ř.